

İstanbul Elektrik, Tramvay ve Tünel idareleri teşkilât ve tesisatının İstanbul belediyesine devrine dair kanun

(Resmî Gazete ile neşir ve ilâm : 22/VI/939 - Sayı : 4239)

No.
3645

Kabul tarihi
16 - VI - 1939

BİRİNCİ MADDE — İstanbul Elektrik, Tramvay ve Tünel şirketlerinin satın alınmasına dair mukavelenamelerin tasdiki hakkındaki kanunlarla bu kanunlara bağlı mukavelenameler mucibince Hükûmete intikal eden haklar ve vecibeler ve bircümle tesisat ve mezkûr kanunlarla vücade getirilmiş olan teşekküller bütün hak, salâhiyet ve vecibelerile İstanbul belediyesine devredilmiştir.

İKİNCİ MADDE — Bu kanunla İstanbul belediyesine devrolunan idareler «İstanbul Elektrik, Tramvay ve Tünel işletmeleri umum müdürlüğü» adı ile kurulacak hükmî şahsiyeti haiz ve İstanbul Belediye reisliğine bağlı bir umum müdürlük tarafından idare olunur.

ÜÇÜNCÜ MADDE — Umum müdürlüğün vazifeleri:

A) Kendisine intikal eden menfaatleri istifa ve tahmil edilen vecibeleri ifa etmek,

B) İstanbulun Rumeli ve Anadolu yakaları ile civarında ve Adalarda elektrik kudreti tevzi etmek üzere elektrik tesisatını ve elektrikli tramvay şebekesini ve tünel tesisatını ihtiyaca göre tanzim, islâh, tadil ve tevsi etmek ve bu işler için muktazi gayrimenkulleri istimplâk etmekve işletmelerine hadim bütün muameleler ve teşebbüslerde bulunmak ve lüzum görülürse trolleybüs ve otobüs servisleri ihdas etmek suretile münakalâtı temdid ve takviye etmektir.

DÖRDÜNCÜ MADDE — Halen tatbik edilmekte olan tarifelerin ve idare ve işletme ve tesise müteallik usul ve esasların icabına göre usulî dairesinde tadil ve tebdiline Nafia vekili salâhiyetlidir.

Bu tarifeler haricinde ücretli veya meccanî olarak hiç bir şahıs ve müesseseye elektrik cereyanı verilemez.

İş veya mukavele icabı meccanen verilecek elektrik cerayanı tarife cedvelerinde gösterilir.

BEŞİNCİ MADDE — Umum müdürlük, bu kanunda yazılı esaslara ve hususî hukuk hükümlerine göre idare olunur. Muameleleri; arttırma, eksiltme ve ihale ve muhasebei umumiye kanunlarına ve belediye muhasebe nizamnamesi hükümlerine tâbi değildir.

Alım ve satım işleri, Dahiliye ve Nafia vekâletlerince konulacak usullere göre idare edilir.

ALTINCI MADDE — Umum müdürlüğün idare ve işletme masraflarını ihtiva eden bütçelerile kadroları Umum müdürlükçe hazırlanarak belediye meclisince tasdik olunur. Bunlardaki değişiklikler hakkında da aynı muamele yapılır.

Bütçelere mütenazır katği hesablarla birlikte bilânçolar, tedkik ve tasdik edilmek üzere sene sonundan itibaren altı ay içinde belediye meclisine verilir. Belediye meclisinin tasdiki umum müdürlüğün ibrasını da tazammun eder. Tramvay için meccanen verilebilecek paso mikdarı icab ve zarurete göre ve mikdarı 300 zü geçmemek şartile her sene bütçesile birlikte belediye meclisince tesbit edilir.

Belediye meclisi, umum müdürlüğün bilcümle muamelât ve hesabatını tedkik ile mükellef olmak ve uhdelerinde başka hiç bir vazife bulunmamak üzere mütehasıs iki zatı her sene umum müdürlük murakibliğine tayin eder. Bunların aylıkları umum müdürlük bütçesinden ödenmek üzere bu meclisçe tesbit edilir. Mürakibler muamelâta müdahale edemezler ve icra işleriyle meşgul olamazlar.

Umum müdürlükçe hazırlanacak bütçe lâyihaları ve tadilleri evvel emirde mürakiblere tevdi edilir. Bu hususta mürakibler tarafından verilecek raporlar bu lâyihalara bağlanır.

Mürakibler, bilûmum varidat ve sarfiyatın icrasından sonra evrakı müsbitisini senesi zarfında ve zamanında tedkik ve bunların müessesenin mevzuatına ve cari usullerine uygun olup olmadıklarını tesbit ve icabında muamelâtı teftiş ile mükellef olup bilânço ve hesabı katğiler senenin hitamından itibaren üç ay zarfında umum müdürlükçe kendilerine tevdi olunur.

Bunlar üzerinde yapılacak tedkikat hulâsasını müşir raporlar sene zarfında yapılan tedkik ve teftiş neticelerini de ihtiva etmek üzere Meclise sevkedilecek katği hesaba ve bilânçoya bağlanır.

Bilânçoların birer sureti, bu hususta belediye meclisinin ittihaz ettiği kararlarla birlikte Dahiliye ve Nafia vekâletlerine gönderilir.

YEDİNCİ MADDE — İstanbul Elektrik, Tramvay ve Tünel şirketlerinden ve bu işleri devir alan idarelerden alınan menkul ve gayrimenkul emval ve eşya, alât ve edevat ve sair kıymetlerin müfredatı itibarile ayrı ayrı birer defterleri tanzim olunur. Bu emvalin kıymetleri yekûnları ve mevcut mütedavil sermayeleri bu müesseselerin sermayelerini ve bütün yekûnda umum müdürlüğün sermayesini teşkil eder.

SEKİZİNCİ MADDE — Umum müdürlüğün istifa edeceği her türlü varidattan :

- A) İdare ve işletme ve sair bilûmum masraflar;
- B) Belediye hissesi;
- C) Mübayaa taksitleri karşılığı olarak Hazineye tevdi edilecek mebalîğ;
- D) 9 ncu maddede yazılı hisseler;
- E) Tecdid akçeleri;

Çıkarıldıktan sonra geri kalan safî hasılatın % 10 u fevkalâde masraflar ile kâr ve zarar hesabında vukuu melhuz açığı karşılamak üzere ihtiyat akçesi olarak indirilir ve mütebakisi tesisatın ıslah ve tevsiine sarfolunur. İslah ve tevsiat işleri tamamen bittikten sonra kalan mebalîğ İstanbul belediyesi bütçesinde açılacak fasla irad kaydolunur.

DOKUZUNCU MADDE — Tramvay ve Tünel satın alma mukavele ve kanunları mucibince satın alma bedellerinden mahsubu yapılan sandıklar sermayeleri ile hususî sermayelerin 31 - XII - 1938 tarihindeki matlub bakiyeleri % 5 faizle birlikte her sene elli bin liradan aşağı olmamak üzere umum müdürlük hasılatından ödenir.

Umum müdürlük; bu kabîl Devlet müesseseleri memurları tekaüd sandıklarına dair olan hususî kanunlarla müessese ve memurlar için kabul edilen vecibe, hak ve menfaatleri geçmemek üzere kendi memurları için bir tekaüd sandığı teşkiline mezuundur. Bu husus bir nizamname ile tesbit olunur. Yukarıda yazılı sandık sermayeleri ile hususî sermayelerin de bu işte sureti istimali bu nizamnamede gösterilir.

ONUNCU MADDE — Umum müdür, belediye reisinin inhası üzerine Dahiliye vekili tarafından tayin edilir.

Aylık tutarı yüz lira ve daha yukarı olan daimî aylıklı memur ve müstahdemler Umum müdürün teklifi ve belediye reisinin- inhasile Dahiliye vekili tarafından ve aylık tutarı bu miktardan aşağı olan daimî aylıklı memur ve müstahdemler Umum müdürün inhasile belediye reisi tarafından tayin olunurlar.

Mühendis, mimar ve fen memurları hakkında, 3611 numaralı kanunun 28 nci maddesi hükmü tatbik olunur.

ON BİRİNCİ MADDE — İstanbul belediye reisliği, Umum müdürlüğün fennî ve idarî işlerinde çalıştırılmak ve hizmet müddetleri beş yılı geçmemek üzere lüzum görülecek yabancı mütehassısların celbine ve bunlarla mukaveleler akdine Dahiliye vekilinin muvafakatile salâhiyetlidir.

ON İKİNCİ MADDE — Elektrik cereyanının açılması, kesilmesi veya arıza hakkında aboneler tarafından Umum müdürlüğe yapılacak müracaatlar yazı ile olduğu takdirde de damga resminden muaftır.

Umum müdürlüğün kazanç vergisi bu vergiye tâbi kârının yüzde on ikisi nisbetinde alınır.

ON ÜÇÜNCÜ MADDE — Umum müdürlüğün deruhde ettiği hizmetlerin ifasına muktazi arazi ve arsalarla binalar, belediyelerce yapılacak istimlâk hakkındaki kanun hükümlerine göre istimlâk olunur.

MUVAKKAT MADDE 1 — 1 - I - 1944 tarihine kadar tesisatın ıslah ve tevsii için celbedilecek her türlü malzeme, makine, alât ve edevat ve kablolar gümrük resminden muaftır.

MUVAKKAT MADDE 2 — Umum müdürlüğün devren alacağı gayrimenkullerin devir ve tesciline aid muameleler ve evrak damga resmine ve diğer resim ve harçlara tâbi değildir.

MUVAKKAT MADDE 3 — 3481 numaralı kanunla tesis edilen İstanbul Elektrik işleri umum müdürlüğü ve buna bağlı Tramvay ve Tünel muvakkat idareleri için mevcut kanunlarla Nafia vekâletine verilen vazife ve salâhiyetlerin devir neticesine kadar Münakalât vekâletince istimaline devam edilir.

MUVAKKAT MADDE 4 — İstanbul Elektrik, Tramvay ve Tünel idarelerine aid ve devir tarihinde mevcut bilûmum tesisat, nukud ve evrak Münakalât vekâletince teşkil edilecek bir tasfiye heyeti tarafından yeni idareye devir ve o tarihe kadar olan hesabat neticesi 3481 numaralı kanunda yazılı şekiller dairesinde tedkik olunur. Devre müteallik bilûmum sarfiyat bu kanunla teşkil edilen Umum müdürlüğe ödenir.

ON DÖRDÜNCÜ MADDE — Bu kanun neşri tarihinden muteberdir.

ON BEŞİNCİ MADDE — Bu kanunun hükümlerini icraya Dahiliye, Maliye, Nafia, Gümrük ve inhisarlar ve Münakalât vekilleri memurdur.

18 haziran 1939

<i>Cumhuriyet Reisliğine yazılan tezkerenin tarih ve numarası</i>	:	17 - VI - 1939 ve 1/117
<i>Bu kanunun neşir ve ilânının Başvekâllığe bildirildiğine dair Cümhur Reisliğinden gelen tezkerenin tarih ve numarası</i>	:	18 - VI - 1939 ve 4/990
<i>Bu kanunun müzakerelerini gösteren zabıtların cild ve sayfa numaraları</i>	:	Cild Sayfa 2 16 3 2,80:84,179:181